NIEUWSBRIEF STOP HELING

Nummer 3 Juli 2016

Successen van DOR in de praktijk

Het Digitaal Opkopers Register (DOR) is een goudmijn voor de opsporing van inbrekers, overvallers, straatrovers en andere dieven. Omdat het DOR gekoppeld is aan de Stopheling-database met aangiftes van gestolen goederen, ontvangt de politie direct een melding, wanneer een gestolen goed wordt aangeboden bij een opkoper die aangesloten is op het DOR. Hierdoor zijn er 2015 in totaal 11.902 treffers via het DOR gerealiseerd. Onderstaand een greep uit de successen die de opsporing vervolgens boekte.

Bergen goud, sieraden, gsm's, cocaïne en scooters

Groot succes boekte de politie onlangs in Eindhoven. In een pandjeshuis aldaar is voor tonnen aan gestolen goud en sieraden gevonden. Ook zijn gsm's, cocaïne en amfetamine aangetroffen. In een loods in Eindhoven nam de Eindhovense politie ook een dure Mercedes en een aantal scooters zonder framenummer in beslag. Het spoor leidde bovendien naar panden in andere steden, waaronder Amsterdam, waar ook voor tonnen aan sieraden en goud is aangetroffen.

Oplichting met 885 mobiele telefoons

Ook het basisteam Nijmegen-Noord was succesvol dankzij het DOR. In het DOR was namelijk opgevallen dat een vrouw wel heel veel mobiele telefoons aanbood bij één opkoper in het centrum van de stad. Wat bleek: ze bestelde de gsm's onder valse namen en adressen bij een telecomprovider en verkocht ze als tweedehands door aan de opkoper. In totaal ging het in één jaar tijd om 885 mobiele telefoons, waarmee de telecomprovider voor 450.000 euro benadeeld werd. Er is een opsporingsonderzoek gestart, waarna de vrouw op heterdaad is aangehouden. Geld, goederen en de administratie van de opkoper en van de oplichtster zijn in beslag genomen.

Buit in Nijmegen

De gemeente beraadt zich op een bestuurlijk advies over de vergunningverlening aan gsm-winkels. De Belastingdienst maakt aanstalten fiscale controles uit te voeren.

KMar vindt Portugese MacBook op internet

Niet alleen de politie, maar ook de Koninklijke Marechaussee is betrokken bij de aanpak van heling. Zo deed een Portugese man op Schiphol aangifte van de diefstal van zijn MacBook Pro. Een maand later ontving de KMar een melding van een oplettende burger, die de MacBook op een verkoopsite te koop zag staan en via de website Stopheling gecontroleerd had of deze van diefstal afkomstig was. Niet lang daarna konden twee verdachten aangehouden worden.

16 tot 22 maanden cel voor heling

Op 22 maart 2016 heeft de Haagse rechtsbank acht personen veroordeeld tot celstraffen van 16 tot 22 maanden voor heling en deelname aan een criminele organisatie. Tijdens een controle in een woning vond de politie niet alleen veel gestolen kleding en schoenen, maar ook bestellijsten en een kaart van Nederland met allemaal omcirkelde plaatsnamen. Uit nader onderzoek bleek dat de daders 's ochtends in alle vroegte vanuit Den Haag hun strooptochten door het hele land ondernamen. De met behulp van geprepareerde tassen buit gemaakte kleding en schoeisel werden ontdaan van hun labels en daarna doorverkocht.

Technische (t)weetjes

Wist u dat:

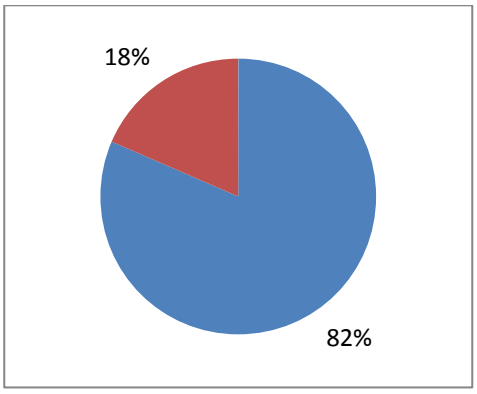
- In september 2016 een geautomatiseerde versie voor de meldplicht van opkopers (art. 437ter Sr) beschikbaar komt, die gemeenten gratis op hun site kunnen plaatsen?
- Er branchespecifieke kaarten ontwikkeld worden voor metaalopkopers en juweliers? Zij werken namelijk veel met niet-unieke goederen. Dankzij de branchespecifieke kaarten worden deze goederen meer uniek gemaakt, waardoor meer treffers met de database met gestolen goederen mogelijk zijn.
- Er een helpdesk is ingericht voor alle technische vragen over DOR en die bereikbaar is via helpdesk@stopheling.nl?

Inventarisatie onder gemeenten

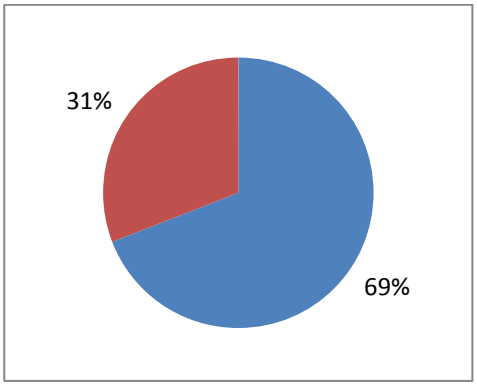
Het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft dit voorjaar een inventarisatie onder alle Nederlandse gemeenten uitgevoerd. Doel was na te gaan wat de stand van zaken is bij de aanpak van heling én op welke wijze het ministerie de lokale aanpak verder kan ondersteunen. De resultaten van de inventarisatie zijn hieronder samengevat.

Veel gemeenten betrokken bij implementatie DOR

- In 82% van de gemeenten die de vragenlijst ingevuld hebben, zijn opkopers gevestigd.

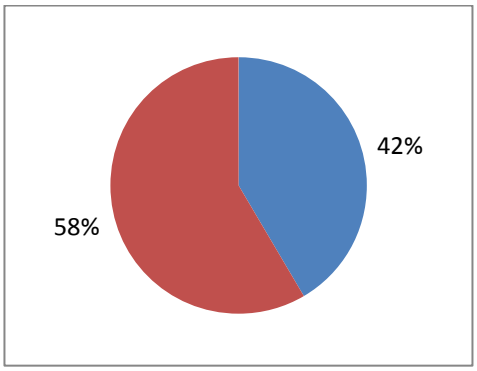
- 69% van de gemeenten met opkopers geeft aan betrokken te zijn bij de implementatie van DOR. Die betrokkenheid kan bestaan uit het geven van voorlichting aan opkopers en het aansluiten van opkopers op het DOR, de inzet van boa's voor de handhaving van de registratieplicht, het opstellen van een aanwijzingsbesluit 'waarmerken DOR' en het informeren van burgers over het belang van de registratie van hun waardevolle eigendommen en de controle van het serienummer op Stopheling bij de aanschaf van een tweedehands goed.

- Over het algemeen volstaat de beschikbare informatie over de implementatie van het DOR. Wel zegt 22% van de gemeenten behoefte te hebben aan verdere ondersteuning.

Minderheid voorziet in waarmerken registers

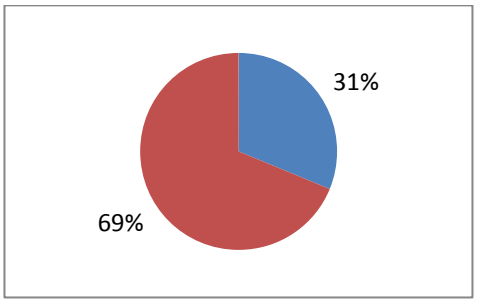
- Hoewel opkopers wettelijk verplicht zijn de inkoop van tweedehands goederen te noteren in een door of namens de burgemeester gewaarmerkt register, ontbreekt een dergelijke voorziening in veel gemeenten. 58% van de gemeenten geeft aan geen voorziening te hebben voor het waarmerken van de registers.

- De gemeenten die wél in het waarmerken voorzien, doen dat onder meer via het plaatsen van stempels in de registerboeken van de opkopers (15%), het beschikbaar stellen van gewaarmerkte registerboeken (17%) of het uitvaardigen van een aanwijzingsbesluit 'waarmerken DOR' (56%).

Een derde voorziet in meldplicht

- Op basis van art. 437ter Sr moet iedereen die van opkopen een beroep of gewoonte maakt, de burgemeester ter plaatse hiervan op de hoogte stellen. Deze meldplicht van opkopers is te meer van belang, omdat een volledig overzicht van alle opkopers helpt bij de handhaving van de registratieplicht. 69% van de gemeenten heeft evenwel geen voorziening voor het faciliteren van de meldplicht van opkopers.

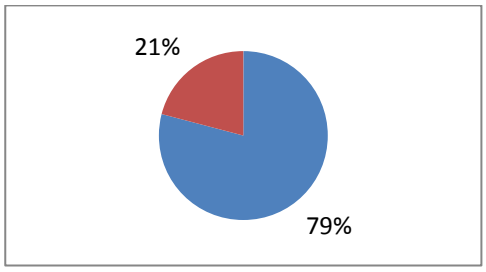

- Van de gemeenten die wél een voorziening hebben voor de meldplicht, is die bij 33% digitaal geregeld en bij 26% fysiek via een loket van de gemeente. Er zijn ook gemeenten die de meldplicht schriftelijk laten verlopen.

- 86% van de gemeenten geeft aan interesse te hebben voor het gebruiken van de digitale *tool* die ontwikkeld is voor de meldplicht en die ook voorziet in automatische koppeling met het DOR.

APV meest gebruikt voor aanpak heling

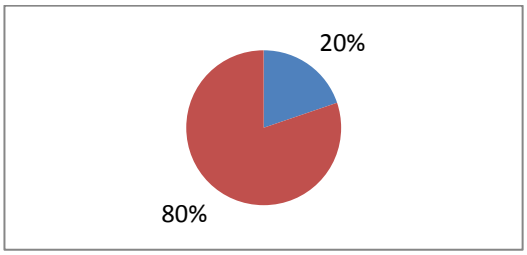
- Om de aanpak van heling kracht bij te zetten wordt het meest gebruik gemaakt van de APV. Maar liefst 79% geeft aan dat er in de APV bepalingen opgenomen zijn tegen heling. Het vaakst genoemd worden achtereenvolgens: het verplicht stellen van een verkoopregister en de gegevens die daarin bijgehouden moeten worden, de bewaartermijn waarbinnen een goed niet doorverkocht mag worden, de verplichting om een bord bij de hoofdingang van het bedrijf te plaatsen waaruit blijkt dat in het pand een opkoper gevestigd is en de verplichte melding bij de burgemeester dat een gestolen goed aangeboden is. Enkele gemeenten noemen in aanvulling hierop ook het APV-verbod om handel te drijven in de horeca.

- Gemeenten die in de APV een tijdelijke bewaarplicht opgenomen hebben, hanteren gemiddeld een termijn van 4,6 dagen voordat de opgekochte tweedehands goederen doorverkocht mogen worden. Maar de variatie is groot: van een minimum van 3 dagen tot maximaal 30 dagen.
- Gemeenten is ook gevraagd mee te denken over aanpassing van de wetgeving. 53% geeft aan een aantal elementen uit de APV bij voorkeur in landelijke wetgeving geregeld te willen zien. Het meest genoemd wordt het landelijk verplicht stellen van een gewaarmerkt inkoopregister. Ook het landelijk regelen van de bewaartermijn wordt vaak genoemd en in mindere mate de verplichting om een uiterlijke kenteken van het opkopersbedrijf bij de hoofdingang te plaatsen. Sommige gemeenten pleiten ervoor om álle helingbepalingen in landelijke wetgeving te verankeren en ook om daar waar nu nog in de APV of wetgeving sprake is van een gemeentelijke taak de 'burgemeester' te vervangen door 'officier van justitie'.

Bestuurlijke handhaving als sluitstuk

- In aanvulling op de strafrechtelijke helingaanpak kunnen gemeenten ook besluiten deze te koppelen aan de bestuurlijke handhaving in het kader van de openbare orde. Zo kan de gemeente de helingaanpak ook plaatsen in het kader van het tegengaan van ondermijnende criminaliteit. De bestuurlijke handhaving is voor de meeste gemeenten (80%) beleidsmatig althans geen onderwerp.

- Van de gemeenten die wel maatregelen hebben geformuleerd in het kader van de bestuurlijke handhaving, noemen de meesten het opstellen van een handhavingsarrangement, het uitvaardigen van waarschuwingsbrieven voor opkopers die zich niet aan de regels houden, en het tijdelijk kunnen sluiten van panden van opkopers in het kader van helingsbestrijding.

Vervolgacties Veiligheid en Justitie

Het ministerie van Veiligheid en Justitie is de gemeenten die de moeite hebben genomen de vragenlijst in te vullen, zeer erkentelijk. In de wetenschap dat gemeenten zuchten onder een grote hoeveelheid taken, heeft de hoge respons op de vragenlijst veel waardering geoogst. Bovendien bieden de antwoorden een stevige basis om het beleid tegen heling en in het verlengde daarvan tegen *high impact crimes* verder vorm te geven. In het bijzonder zal het ministerie de ingevulde vragenlijsten gebruiken voor:

- Het wetgevingstraject om art. 437 Sr - daterend uit 1880! - te moderniseren en aan te passen aan de mogelijkheden van het digitale tijdperk. De start van dit traject staat gepland voor 2017.
- Het aanbieden van de geautomatiseerde *tool* voor de meldplicht van opkopers aan gemeenten die aangegeven hebben hiervoor belangstelling te hebben. Dit traject zal vanaf september 2016 via het CCV (Joeri Vig) verlopen.
- Het aanbieden van ondersteuning aan gemeenten die in de vragenlijst aangegeven hebben hieraan behoefte te hebben. Ook dit traject zal in september 2016 van start gaan.

Nieuws van divers pluimage

- De aanpak van heling was op 1 maart 2016 een speciaal item in de uitzending van Opsporing Verzocht.
- Communicatief heeft ook de helingcampagne van 2015 goed gescoord. Het radiospotje werd namelijk genomineerd voor de publieksprijs van RAB Radio Advertising Awards. Op 28 juni 2016 is in de A'dam Toren van Amsterdam bekend gemaakt welke van de tien genomineerden uiteindelijk de publieksprijs heeft gewonnen. Het radiospotje van Stopheling eindigde op de zesde plaats. Een mooie prestatie als je bedenkt dat jaarlijks 11.000 commercials voor de radio worden gemaakt!

Uitzicht vanaf de A'dam Toren

- Overigens zal het ministerie van Veiligheid en Justitie ook dit jaar de helingcampagne uitvoeren. Deze staat gepland voor september. In aanvulling hierop zal een pr-campagne uitgevoerd worden, die burgers moet stimuleren hun waardevolle eigendommen te registreren. Politie en gemeenten zullen in september een toolkit ontvangen waarmee ze de pr-campagne ook lokaal en regionaal kunnen ondersteunen.
- In de herfst van dit jaar verschijnt het geactualiseerde onderzoek van het bureau Beke naar de helingmarkt, het beleid en de gevolgen van heling. Om alvast een tipje van de sluier op te lichten: voor het eerst is ook onderzoek verricht naar de mening van burgers over heling en de mate waarin zich daar zelf schuldig aan maken.
- Intussen wordt in het land volop gewerkt aan de implementatie van het DOR en daarmee het afsnijden van een belangrijk afzetkanaal voor gestolen goederen. Een bijzondere vermelding verdient de gemeente Leidschendam-Voorburg. Daar zijn inmiddels vrijwel alle opkopers aangesloten op het DOR. Een politiefunctionaris van het bureau Leidschendam-Voorburg controleert bovendien om de 14 dagen de naleving van de registratieplicht door de opkopers.
- Ook in de metaalbranche wordt de naleving van de registratie- en (specifiek voor koper en koperlegeringen) de legitimatieplicht onverkort gehandhaafd. Voorheen werd dit gedaan door de boa's van Verispect. Maar sinds het begin van dit jaar is Verispect verstatelijkt en (opnieuw) ondergebracht bij het ministerie van Economische Zaken. De controles in de metaalbranche vallen nu formeel onder het EZ-agentschap Telecom.

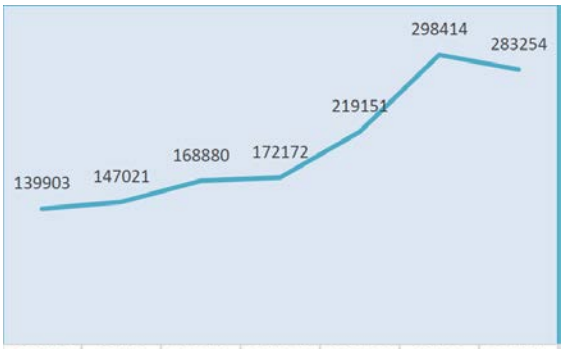
Feiten en cijfers Stopheling en DOR

925.743 gestolen spullen in database Stopheling

Lange tijd is weinig aandacht besteed aan de bestrijding van heling; de pakkans was laag en het aantal zaken gering. Daarin is sinds enkele jaren verandering gekomen met de introductie van Stopheling en DOR. Achter Stopheling schuilt een database van alle goederen die sinds 2010 als gestolen geregistreerd staan bij de politie, de Marechaussee en het register van gestolen voertuigonderdelen VOR. De database bevat nu 925.743 gestolen goederen. Burgers en bedrijven die een tweedehands goed willen kopen, kunnen op basis van het serienummer via de website of app van Stopheling controleren of dit als gestolen geregistreerd staat. Treffers kunnen via een meldknop doorgegeven worden aan de politie.

283.254 zoekvragen in database Stopheling

In het eerste trimester van 2016 zijn 283.254 zoekvragen gedaan in de database van Stopheling, iets minder dan in het derde trimester van 2015.

2014-1	2014-2	2014-3	2015-1	2015-2	2015-3	2016-1
139903	147021	168880	172172	219151	298414	283254

Meeste gestolen spullen komen uit Amsterdam

De meeste gestolen goederen in de database van Stopheling zijn afkomstig uit de eenheid Amsterdam (128.954), gevolgd door Oost-Nederland (127.427) , Rotterdam (105.565) en Den Haag (102.265). De eenheid Noord-Nederland telt de minste gestolen goederen in de database van Stopheling (54.415).

Top-9 gestolen spullen in database Stopheling

De meeste unieke goederen die gestolen zijn en opgenomen in de database van Stopheling zijn:

1.	Fietsen	296.539
2.	Communicatieapparatuur	163.134
3.	Computers	88.340
4.	Kentekenplaten	52.133
5.	Personenauto's	42.231
6.	Bromfietsen	34.741
7.	Snorfietsen	17.648
8.	Fotocamera's	15.618
9.	Telefoons	10.314

DOR in 265 gemeenten ingevoerd

Voor opkopers van tweedehands goederen is het digitale inkoopregister DOR ontwikkeld: op basis art. 437Sr zijn zij wettelijk verplicht bij te houden welke tweedehands goederen zij inkopen, alsmede de naam en het adres van de aanbieder. Ook hier ontvangt de politie treffers, doordat het DOR gekoppeld is aan de database van Stopheling. Omdat veel populaire buit bij *high impact crimes* voorzien is van een uniek serienummer (zoals tv's, laptops, mobiele telefoons, tablets), genereert het DOR een groot aantal treffers, die weer ten goede komen aan het oplossingspercentage van deze *high impact crimes*. Inmiddels zijn in 265 gemeenten opkopers aangesloten op het DOR. De landelijke invoering moet eind 2016 voltooid zijn. Mogelijk wordt het implementatietraject met één jaar verlengd.

Overzicht invoering DOR 2013-2016

Technische maatregelen DOR

- Er zijn technische aanpassingen doorgevoerd die onder meer betrekking hebben op het gebruikersbeheer en veiligheidsvoorwaarden.
- Er is een opsporingsmodule ontwikkeld, waarmee op personen (dat wil zeggen bekende inbrekers, dieven, straatrovers, personen in de top-X-aanpak enz.) gezocht kan worden.
- In ontwikkeling is een opsporingsmodule waarmee op (gestolen) goederen gezocht kan worden en tevens het opsporen van witwassen en het afpakken van crimineel vermogen gefaciliteerd kunnen worden.
- Voor grote (ketens van) opkopers is een interface ontwikkeld, waarmee hun administratie direct aangesloten wordt op het DOR, zodat zij niet dubbel hoeven in te voeren. Dit geldt voor: MediaMarkt, Used Products, Cyclesoftware, Vendit. Vodafoon/Belcompany, Autonet, Wilmar en Desyde Retail.
- Voor de goud- en zilverbranche en metaalbranche is een branchespecifiek veld in DOR in ontwikkeling, dat dit najaar in Rotterdam en Brabant uitgetest gaat worden.
- Voor vragen en het oplossen van technische problemen met (de aansluiting op het DOR) is het mailadres helpdesk@stopheling.nl ingericht.

Technische maatregelen Stopheling

- Niet alleen de aangiftes van de politie bevinden zich in de database van Stopheling.nl, maar sinds mei 2014 zijn ook aangesloten de database met gestolen goederen van de KMar, van gestolen voertuigonderdelen van het Verzekeringsbureau Voertuigcriminaliteit (VbV) en databases van AFAC en Imei Access.
- Er is een applicatie ontwikkeld waarmee de opsporingsresultaten gemonitord kunnen worden.
- De website Stopheling.nl heeft een gebruikers vriendelijker opzet gekregen. Ook zijn de website en app in het Engels vertaald.
- In samenwerking met de verzekeraars Interpolis en Delta Lloyd is het formulier in de app Stopheling voor de registratie van waardevolle eigendommen aangepast. Dit formulier kunnen cliënten van deze verzekeraars ook gebruiken voor de afhandeling van hun schade na een inbraak of brand.

Juridische maatregelen

- Met de wijziging van art. 552Sv in 2013 is niet alleen de politie, maar zijn ook boa's in domein I en II bevoegd inkoopregisters te controleren (Stb. 2013, 225). Dit is opgenomen in de boa-circulaire (Stcrt. 2012, 21333 voor domein II en Stcrt. 2014, 36844 voor domein I).
- Met de wijziging van art. 437Sr hoeft de burgemeester geen ambtenaar meer apart aan te wijzen voor de controle op de registers (Stb. 2013, 225).
- Het sanctiebeleid voor overtreding van art. 437Sr is opgesteld (Stcrt. 2013, 17135).
- Met het Parket-Generaal loopt overleg over een aantal juridische vraagpunten bij de opsporing op basis van gegevens uit het DOR. De uitkomsten van dit overleg worden vervat in een factsheet voor de politie en de parketten.

Organisatorische maatregelen politie

- In alle eenheden zijn implementatieleiders aangesteld, die voorzien zijn van handleidingen en werkinstructies.
- Voor opsporingsonderzoek naar aanleiding van handel op Marktplaats is begin 2014 een informatiepunt ingericht.

Organisatorische maatregelen gemeenten

- Voor het inrichten van meldpunten bij gemeenten op basis van art. 437ter is een geautomatiseerde *tool* ontwikkeld, die gekoppeld is aan het DOR. De tool is inmiddels uitgetest in Rotterdam.

Organisatorische maatregelen opkopers

- Met de Kamers van Koophandel zijn afspraken gemaakt over het leveren van overzichten van opkopers per eenheid.
- Eind 2014 is een pilot in Midden-Nederland gestart waarbij opkopers die aangesloten zijn op DOR, de mogelijkheid krijgen zich aan te sluiten bij SODA. Deze Service Organisatie Directe Aansprakelijkstelling verhaalt op de daders de directe en indirecte schade die opkopers lijden, als zij een goed te goeder trouw hebben ingekocht en achteraf blijkt dat het gestolen is en in beslag wordt genomen. De werkwijze is medio oktober 2015 landelijk ingevoerd.
- Voor opkopers is een ID-cover geproduceerd, waarmee ze identiteitsbewijzen kunnen scannen terwijl de privacygevoelige informatie afgedekt wordt.

Voorlichting burgers

- In september 2015 is een landelijke campagne tegen heling gevoerd. De radiospot was een van de tien genomineerden voor de publieksprijs voor beste radiocommercial.
- De campagne wordt in september 2016 herhaald en spitst zich enerzijds toe op het checken van het serienummer op Stopheling bij de aanschaf van tweedehands goederen en anderzijds op het registreren van je waardevolle eigendommen.
- Voor burgers is een instructiefilm gemaakt over het registreren van je eigendommen.
- De informatie over heling op Rijksoverheid.nl is geactualiseerd.
- Voorlichtingsmateriaal over het registreren van je eigendommen dat door de politie ontwikkeld is bestaat uit: een flyer, een infographic, een sticker voor de voordeur, een voorbeeld-persbericht en voorbeeld-tweets.
- Voorlichtingsmateriaal over controleren van serienummers op Stopheling dat door de politie ontwikkeld is, bestaat uit: een flyer, een sticker, een voorbeeld-persbericht en voorbeeld-tweets.

Voorlichting opkopers

- Op Stopheling.nl is een instructiefilm geplaatst over het registreren in het DOR.
- Voor de website van VNO-NCW is een tekst opgesteld die opkopers informeert over hun wettelijke verplichtingen rond art. 437Sr en de voordelen van DOR. Ook worden ondernemers opgeroepen hun eigen bedrijfsgoederen te registreren.

Voorlichting Openbaar Ministerie

- Een juridische factsheet is in ontwikkeling.

Voorlichting gemeenten

- Bureau Beke heeft een stappenplan ontwikkeld voor de integrale aanpak van heling op basis van het DOR. Deze checklist is 14 september 2015 beschikbaar gekomen.
- Gekoppeld aan het stappenplan is een webdossier met voorbeelddocumenten, dat op de website van het CCV beschikbaar is.
- Er is een informatiefolder gemaakt voor de integrale lokale aanpak van heling.

Voorlichting politie

- Op Kompol (voorheen Politie Kennis Net) is een website ingericht over helingbestrijding in het kader van de aanpak van *high impact crimes*.
- Er zijn een kennis-app en profcheck DOR ontwikkeld voor de politie.
- Op Moodreport staan instructiefilms voor de politie over DOR en de controle van de registers.

Onderzoek

- Via het WODC is gestart met een onderzoek naar de markt en aanpak van heling. Het rapport zal naar verwachting in september 2016 openbaar worden.

Internationaal

- De Nederlandse helingaanpak is nogal uniek. Daarom zijn begin dit jaar presentaties gegeven bij Europol. Vooral België, Engeland en Noorwegen hebben veel belangstelling.

Borging

- Voor de borging van de helingaanpak heeft het bureau Significant een businessmodel opgesteld.

COLOFON

Deze nieuwsbrief Stopheling is een uitgave van het project ‘Landelijke implementatie DOR 2013-2016’ en verschijnt drie keer per jaar. Voor het ontvangen van volgende edities van deze nieuwsbrief kunt u een mail sturen naar: maaike.van.den.berg@politie.nl of naar i.l.van.erpecum@minvenj.nl. Op deze mailadressen zijn ook nieuwtjes uit het land over de aanpak van heling welkom!